

Samenvatting

DICE (“Drama Improves Lisbon Key Competences in Education”) was een internationaal project dat werd gesubsidieerd door de EU. Naast een aantal andere onderwijsdoelen is in dit tweejarige project een intercultureel onderzoek gedaan waarin de effecten zijn onderzocht van theater en drama in het onderwijs op vijf van de acht kerncompetenties uit het Verdrag van

Lissabon. Het onderzoek is gedaan door twaalf partners (leider: Hongarije; partners: Tsjechië, Nederland, Noorwegen, Palestina, Polen, Portugal, Roemenië, Servië, Slovenië, Zweden en Groot-Brittannië). Alle leden staan zowel nationaal als internationaal in hoog aanzien en vertegenwoordigen een grote variëteit aan officiële en onofficiële beroepsbeoefenaars uit het onderwijs. Beroepsbeoefenaars van theater en drama in het onderwijs geloven al lange tijd in de kracht van hun werk, maar tot nu toe is het nauwelijks gemeten met wetenschappelijke instrumenten. In het DICE project hebben enkele tientallen beroepsbeoefenaars van theater en drama in het onderwijs uit twaalf landen, met de meest uiteenlopende theoretische en professionele achtergrond, de krachten gebundeld met academici (psychologen en sociologen) om de impact van theater- en toneelonderwijs in kaart te brengen.

De doelen van het project waren:

- Om met intercultureel kwantitatief en kwalitatief onderzoek aan te tonen dat theater- en drama in onderwijs een krachtig instrument is om de Kerncompetenties te verbeteren. Het onderzoek is uitgevoerd onder bijna vijfduizend jongeren in de leeftijd van 13-16 jaar.
- Om een Beleidsdocument te publiceren dat is gebaseerd op het onderzoek, en dit te verspreiden onder onderwijs- en culturele betrokkenen op Europees, landelijk en lokaal niveau.
- Om een Onderwijs Hulpbron te creëren – een publicatie voor scholen, docenten en beroepsbeoefenaars van de kunsten over de verschillende toepassingen van onderwijstdrama. Om dit pakket dit te verspreiden onder betrokkenen uit het onderwijs en cultuur op Europees, landelijk en lokaal niveau.
- Om theater- en drama-activiteiten in het onderwijs in verschillende landen met elkaar te vergelijken en de overdracht van kennis te bevorderen met de mobiliteit van experts en expertise.
- Om conferenties te organiseren in de meeste partnerlanden om de resultaten van het onderzoek te verspreiden. Om ook een congres te organiseren in Brussel voor belangrijke EU leiders op het gebied van kunst, cultuur, onderwijs en jeugd.

Onze hypothese was dat theater en drama in het onderwijs een krachtige invloed hebben op vijf van de acht “Kerncompetenties uit het Verdrag van Lissabon.”

Van de acht Kerncompetenties hebben we de volgende vijf onderzocht:

1. Communicatie in de moedertaal
2. Leren om te leren
3. Interpersoonlijke, interculturele en sociale competenties, burgerschapscompetentie
4. Ondernemerschap
5. Culturele expressie

Bovendien geloven we dat er een competentie is die geen onderdeel uitmaakt van de kerncompetenties, en dat is de universele competentie van wat het betekent om mens te zijn. We hebben deze competentie “Dit alles en meer” genoemd, en hem deel gemaakt van de bespreking van de onderzoeksresultaten.

In de uiteindelijke database hebben we gegevens van in totaal 4.475 leerlingen uit 12 verschillende landen, die hebben meegedaan aan 111 verschillende soorten theater en dramaprogramma's in het onderwijs. We hebben gegevens verzameld van de leerlingen, hun leraren, programmaleiders van theater en toneel, onafhankelijke observatoren, externe beoordelaars en van belangrijke theater- en toneelexperts.

De onderzoeksresultaten

Wat zegt het onderzoek ons over de leerlingen die regelmatig deelnemen aan theater en drama activiteiten in het onderwijs? Hier volgt een korte samenvatting: in vergelijking met leeftijdgenoten die niet hebben meegedaan aan enig onderwijstheater of –dramaprogramma, geldt voor de deelnemers aan theater en drama het volgende:

1. ze worden beter beoordeeld door hun leraren op alle vlakken,
2. ze voelen zich zelfverzekerder in het lezen en begrijpen van taken,
3. ze voelen zich zelfverzekerder in de communicatie,
4. het is waarschijnlijker dat ze zich creatief voelen,
5. ze vinden het leuker om naar school te gaan,
6. ze vinden activiteiten op school leuker,
7. ze zijn beter in het oplossen van problemen,
8. ze kunnen beter omgaan met stress,
9. ze zijn aanzienlijk toleranter naar zowel minderheden en buitenlanders,
10. ze zijn actievere burgers,
11. ze tonen meer interesse in stemmen op welk niveau dan ook,
12. ze tonen meer interesse in deelname aan publieke kwesties,
13. ze zijn empathischer: ze bekommeren zich om anderen,
14. ze zijn beter in staat om hun standpunt bij te stellen,
15. ze zijn innovatiever en ondernemender,
16. ze tonen grotere toewijding ten aanzien van hun toekomst en hebben ze meer plannen,

17. ze zijn veel meer bereid om deel te nemen aan welk genre kunst en cultuur ook, en niet slechts de podiumkunsten, maar ook schrijven, musiceren, films, handvaardigheid, en het bijwonen van allerlei culturele activiteiten,
18. ze besteden meer tijd op school, meer tijd aan lezen, het doen van huiswerk, spelen, praten, en ze brengen meer tijd door met familieleden en zorgen voor jongere broertjes en zusjes. Daartegenover besteden ze minder tijd aan televisie kijken of computer spelletjes spelen,
19. ze doen meer voor hun gezinnen, de kans is groter dat ze een bijbaantje hebben en – alleen of in een groep – meer tijd besteden aan creatieve zaken. Ze gaan vaker naar het theater, naar tentoonstellingen en musea, en de bioscoop, en gaan vaker wandelen of fietsen,
20. de kans is groter dat ze in de klas een centrale figuur zijn,
21. ze hebben een beter gevoel voor humor,
22. ze voelen zich beter thuis.

Het onderzoek toont aan dat theater en drama in het onderwijs ook significant de doelen ondersteunt van de meest relevante documenten op EU niveau, zoals de Europa 2020 strategie. Theater en drama in het onderwijs heeft een significant en objectief meetbare impact op vijf van de acht kerncompetenties:

Communicatie in de moedertaal, Leren om te leren, Interpersoonlijke, interculturele en sociale competenties, burgerschapscompetentie; ondernemerschap en culturele expressie. Burgers grootbrengen met theater en drama in het onderwijs zal leiden tot

- een stijging van de arbeidsparticipatie,
- een afname van schooluitval,
- het verhogen van de algehele kwaliteit van alle niveaus van onderwijs en opleidingen,
- een sterkere synergie tussen cultuur en onderwijs,
- actievere burgers,
- burgers die een welwillender houding hebben ten aanzien van culturele diversiteit en interculturele dialoog,
- innovatievere, creatievere en competitievere burgers.

In de praktijk, echter, is het in veel landen echter zo met onderwijstheater en -toneel gesteld dat

- het nauwelijks wordt gesubsidieerd en/of status heeft,
- het geen vaste plek heeft in het nationale curriculum en/of het tertiaire onderwijssysteem.

Aanbevelingen

Vanwege de resultaten van het onderzoek en de huidige status van theater en drama in het onderwijs doen we bij deze een oproep aan alle verantwoordelijke beleidsmakers, van schooldirecteuren tot de Commissaris van de Europese Unie, om het belang van theater en drama in het onderwijs te onderkennen. We hebben de volgende belangrijke aanbevelingen:

- Het onderwijssysteem: Alle kinderen dienen algemeen toegang te hebben tot theater en drama in hun onderwijs, dat het verplicht gesteld wordt in het gehele nationale onderwijsprogramma, en verzorgd door goedopgeleide theater- en dramaspécialisten.
- Tertiair onderwijs: Alle docenten die op Europese scholen lesgeven, dienen een basiskennis te hebben van wat theater en drama in het onderwijs inhoudt en hoe de onderwerp-gebieden een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van het onderwijs en leren. Theater en drama in het onderwijs dienen als verdiepingsprogramma's te worden aangeboden in tertiaire instellingen in alle Europese landen. Het is erg belangrijk om te benadrukken dat theater en drama niet kunnen worden gedoceerd zonder de juiste opleiding.
- Partner organisaties: Om een sterk netwerk te creëren van organisaties die zijn toegewijd aan theater- en drama in onderwijs, ongeacht of deze particulier of openbaar zijn.
- Nationale autoriteiten (ministeries) en lokale / regionale autoriteiten: om een bewuste strategie te ontwikkelen ten aanzien van de toepassing van theater- en drama in onderwijs. Om de verspreiding en verbetering van theater- en drama in onderwijs te ondersteunen met wettelijke en financiële middelen.
- Instituten van de Europese Unie: Om het belang te overwegen van alle kerncompetenties in haar strategieën en communicatie, om te zorgen voor voldoende fondsen voor internationale theater- en drama in onderwijs projecten, om deel te nemen aan actieve erkenning van dit gebied. Er is een langetermijnstrategie op Europees niveau nodig om theater- en drama in onderwijs te ondersteunen. Er dient een duidelijke boodschap te komen in de vorm van een verklaring van de Europese Commissie of het Europees Parlement dat alle aanbevelingen die hierboven staan vermeld, worden aangemoedigd op nationaal niveau.

